

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΦΕΡΩΝ - ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ - ΡΗΓΑ

Μιλτιάδου 3, 14562 Κηφισιά, τηλ. 210-8011066
karamber@otenet.gr, www.rhigassociety.gr

Θέμα: «Περί των όρων “Έλληνας, Ρωμιός” στον Ρήγα Βελεστινλή»

Κηφισιά, 1 Ιουλίου 2018

Αγαπητέ κύριε Αγκιτίδη, καλό μήνα.

Μελετώ το πολύ ενδιαφέρον βιβλίο σας «Εμείς και το Ισλάμ. Η συνάντηση του Ελληνισμού με τον Αραβο-Μουσουλμανικό κόσμο», Εκδόσεις Πατάκη 2017, και θα ήθελα να σημειώσω σχετικά με τις αναφορές σας στη σελ. 100 στον Ρήγα Βελεστινλή για τη χρησιμοποίηση των όρων «Έλληνας, Ρωμιός».

Πράγματι στον «Θούριο» ο Ρήγας χρησιμοποιεί μόνο τον όρο «Ρωμιοί», όπως γράφετε και όχι τον όρο «Έλληνες». Όμως σε άλλα έργα του κάνει χρήση του όρου «Έλληνες», και όχι τον όρο «Ρωμιοί».

Συγκεκριμένα στο Σύνταγμά του άρθρο 7, έχει τον όρο «Έλληνες», «Ο αυτοκράτωρ λαός είναι όλοι οι κάτοικοι του βασιλείου τούτου, χωρίς εξαίρεσιν θρησκείας και διαλέκτου, Έλληνες, Βούλγαροι, Αλβανοί, Βλάχοι, Αρμένηδες, Τούρκοι και κάθε άλλο είδος γενεάς». Επίσης, και στα επόμενα άρθρα, άρθρο 109, «Όλοι οι Έλληνες είναι στρατιώται...ως και αι Ελληνίδες...», άρθρο 119, «Οι Έλληνες δεν ανακατώνονται εις την διοίκησιν των άλλων εθνών...», άρθρο 122, «Η Νομοθετική Διοίκησις βεβαιοί εις όλους τους Έλληνας, Τούρκους, Αρμένηδες...», και στο Παράρτημα ομοίως σημειώνει «Όλοι οι Έλληνες στρατιώται έχουν μίαν μπαγιονέταν...».

Αλλά και στα άλλα έργα του ο Ρήγας Βελεστινλής χρησιμοποιεί τον όρο «Έλληνες», όπως από νωρίς στα δύο πρώτα έργα του, «Φυσικής απάνθισμα», Βιέννη 1790, στην αφιέρωσή του στον Χριστόδουλο Κιρλιάνο γράφει για το «γένος των Ελλήνων» και στο «Σχολείον των ντελικάτων εραστών», γράφεις για την ωραιότητα των «Ελληνίδων».

Επίσης και στον «Νέον Ανάχαρσι», Βιέννη 1797, σελ. 125-126, σε υποσημείωση ο Ρήγας σημειώνει ότι τον χορό «Μάνδρα χαβασί», τον είδε να χορεύεται «... παρ' ενός Έλληνος εις τα Θεραπεία της Κωνσταντινουπόλεως το Πάσχα...». Βέβαια στην υποσημείωση αυτή αναφέρει τον χορό «Λαβύρινθος» ότι λέγεται «ρώμαϊϊκος». Ομοίως και στις σελ. 149-151, σε υποσημείωση όπου αντικρούει τις κατηγορίες του καθολικού φιλοσόφου Πάβ στο βιβλίο του «Ιστορία της Ελλάδος», πάλι ο Ρήγας χρησιμοποιεί τον όρο «Έλληνας, «...και δράττεται λαβής προς γενικήν των Ελλήνων κατηγορίαν».

Από τα παραπάνω παρατηρούμε, κύριε Αγτζίδα, πως ο Ρήγας Βελεστινλής χρησιμοποιεί συστηματικά τον όρο «Έλληνες» και μόνο στον Θούριο έχει τον όρο «Ρωμιοί». Η γενική διαπίστωσή μου από τη μελέτη των έργων του είναι πως ο Ρήγας όσο προχωρούσε στην ακμή της επαναστατικής του δράσης καθάριζε το λεξιλόγιό του και συνέδεε το παρόν με το παρελθόν θέλοντας να δείξει την διαχρονικότητα και την ενότητά τους. Γι' αυτό και στα τοπωνύμια στην «Χάρτας της Ελλάδος» και στον «Νέο Ανάχαρσι» χρησιμοποιούσε και τα δύο ονόματα, τα αρχαία και της εποχής του, π.χ. «Φερές-Βελεστίνο», «Αίγιον-Βοστίτσα», «Λευκάς-Αγία Μαύρα».

Καταλήγοντας, θα κάνετε μια προσπάθεια για την αναγραφή του ονόματος «Ρήγας Βελεστινλής», όπως υπέγραφε εξάλλου ο ίδιος και όχι όπως παλιά το μάθαμε από το βιβλίο της ΣΤ' Τάξεως του Δημοτικού, το οποίο και αυτό τώρα, αν το δείτε, αναγράφει μόνο το «Ρήγας Βελεστινλής».

Με Ρηγικούς χαιρετισμούς

Δημήτριος Καραμπερόπουλος